

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพความเป็นอยู่รอบ ๆ ตัว และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก พลวัตสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนวิถีชีวิตของมนุษย์ให้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การเรียนรู้ในปัจจุบันก็เฉกเช่นเดียวกันที่ต้องมีการปรับกระบวนการไปตามพลวัตของสังคม ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นสังคมลักษณะใด บุคคลต่างต้องมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งต่อมนุษย์ด้วยกันและต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อวิเคราะห์บุคคลทั้งลักษณะการมองออกไปนอกตัวเองและการมองเข้าหาตนเอง จะพบว่าพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลแสดงออกมามีขึ้นเพื่อแสวงหาสิ่งที่จะสนองความต้องการของตนทั้งสิ้น ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางกายภาพ ความต้องการทางสังคม ความต้องการภายในและความต้องการภายนอก ซึ่งเป็นความต้องการที่มีการต่อยอดไม่มีที่สิ้นสุด ความต้องการจึงเป็นบ่อเกิดของแรงจูงใจในอันที่จะสนองความปรารถนาของบุคคล จึงกล่าวได้ว่ามนุษย์ทุกคนมีพฤติกรรมก็เพื่อตอบสนอง บำบัด ลดความต้องการของตน และด้วยเหตุที่ความต้องการของปุถุชนมีมากมายหากเราได้ทราบความต้องการของแต่ละบุคคล ได้เข้าใจถึงธรรมชาติ สาเหตุของความต้องการต่าง ๆ ของการเกิดพฤติกรรม ก็จะช่วยให้ทุกคนได้เข้าใจความรู้สึก อารมณ์ เจตคติ บุคลิกภาพ การแสดงออก ความคิด และภาวะจูงใจที่เป็นมูลเหตุของการเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น เพราะการที่เราสามารถเข้าใจในสาเหตุแห่งพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลจะช่วยให้เราได้เข้าใจกันและกัน มีการผ่อนสั้น ผ่อนยาว เจือจาน เอื้ออาทรกันด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกันในสายแห่งความสัมพันธ์นั้น ๆ ได้ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น หน้าที่บิดามารดา ครูและลูกศิษย์ นายจ้างและลูกจ้าง สามียะภรรยา ผู้ปกครอง และผู้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา (อริยา อุหา, 2546: 1)

พฤติกรรมของมนุษย์ เกิดจากสิ่งทีบุคคลคาดหวัง บุคคลอาจจะพอใจหรือไม่ก็ได้ โดยกระบวนการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เรียกว่า แรงจูงใจ แรงจูงใจจะเป็นพลังให้บุคคลแสดงพฤติกรรม สามารถกำหนดเป้าหมายของพฤติกรรม และกำหนดระดับความพยายามของตัวเองได้ (สุมาลัย วงศ์เกษม และคณะ, 2546: 43) นอกจากนี้ประเภทของแรงจูงใจยังสามารถแยกออกได้ตามลักษณะต่าง ๆ เช่น หากแบ่งตามลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออก แรงจูงใจประเภทนี้สามารถแบ่ง

ออกได้ 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก กล่าวคือ แรงจูงใจภายใน เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคลที่อยากรู้อยากกระทำ เกิดขึ้นจากความต้องการของตนเอง ไม่ใช่มาจากสิ่งเร้าภายนอก รางวัลหรือการเสริมแรงไม่มีความสำคัญไฉนเลย แรงจูงใจประเภทนี้มีค่าและสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจใฝ่รู้ การเอาใจใส่ ความสนใจ ความชอบ ความศรัทธา ความคาดหวังต่อตนเอง กำลังใจ บุคลิกภาพ ความวิตกกังวล เป้าหมาย ความต้องการส่วนตัว มโนทัศน์แห่งตน ความก้าวหน้า ความสำเร็จเหล่านี้เป็นลักษณะที่มีอยู่แล้วในบุคคลทุกคน ซึ่งแต่ละคนแต่ละวัยก็จะมี ความสนใจแตกต่างกัน ทั้งนี้ ในการจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนย่อมทำให้ ผู้เรียนเกิดความพอใจในบทเรียน และรู้สึกร่ากว่าบทเรียนนั้นซ้ำท่าย สนุก น่าเรียน บุคลิกภาพของผู้สอน ผู้สอนจะต้องปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสม ให้ผู้เรียนมีความศรัทธามีทัศนคติที่ดีต่อผู้สอน ชอบ นิยม และประทับใจ อยากร่วมกับผู้สอนอีก อันเป็นการสร้างเสริมให้บรรยากาศของห้องเรียนดีขึ้น นอกจากนี้ เราสามารถนำประโยชน์ของแรงจูงใจมาใช้ในทุกกิจกรรมของการดำรงชีวิต เช่น การประกอบอาชีพ การเรียน การวางแผนงาน เป็นต้น (อริยา อุทา, 2546: 6-10)

ทั้งนี้ ในการพัฒนาคนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจภายในนั้นจะต้องมีเทคนิคและวิธีการเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมาย ซึ่งการแนะนำกลุ่มเป็นการให้การแนะนำแก่บุคคลหลาย ๆ คน ที่มีปัญหาและความต้องการคล้ายคลึงกัน ด้วยการช่วยให้แต่ละคนของหมู่หรือกลุ่มได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันจะเป็นแนวทางที่จะช่วยทำให้บุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเกิดความคิดในการที่จะแก้ปัญหา ตัดสินใจในปัญหาที่เขาประสบอยู่หรืออาจจะช่วยบุคคลที่อยู่ในกลุ่มหรือหมู่เดียวกันให้สามารถแก้ปัญหาได้ด้วย การแนะนำเป็นกลุ่ม จะช่วยประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย เพราะเป็นการจัดให้กับผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ในหัวข้อปัญหาหรือการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในเรื่องที่สามารถจัดเป็นหมู่ได้พร้อม ๆ กัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และร่วมกันแก้ไขปัญหาในหมู่ผู้เรียนด้วยกัน อันเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเคารพในสิทธิของผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นปัญหาและร่วมกันค้นหาสาเหตุ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้น ตลอดจนช่วยพัฒนา เจตคติและคุณค่าให้เป็นที่ต้องการ ตามที่สังคมได้กำหนดขึ้น (จำเนียร ช่วงโชติ, 2547: 339-341)

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาปีที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 พบว่า นักศึกษาคิดว่าสาเหตุของการขาดแรงจูงใจภายใน เกิดจากการขาดความสนใจ ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ขาดการตั้งเป้าหมายในชีวิต และการขาดสมาธิ ทั้งนี้ ในการปัญหาดังกล่าว เราสามารถนำแนวคิดของการเสริมสร้างแรงจูงใจภายในและเทคนิคของการแนะแนวกลุ่มมาป้องกันปัญหาและพัฒนาการศึกษาได้ โดยนำเทคนิคการสำรวจตัวเอง การรักและคุณค่าในตัวเอง การกำหนดเป้าหมายทางด้านการศึกษาและอาชีพ และการวางแผนทางการเรียน และอาชีพมาพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างแรงจูงใจภายในของนักศึกษาได้

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัย จะทำให้ทราบว่าวิธีการและเทคนิคดังกล่าวนี้จะสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจภายในตัวบุคคล เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่น ความกระตือรือร้น มีความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง มีเป้าหมายในด้านการเรียนและอาชีพ และสามารถวางแผนทางการเรียนและอาชีพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนวางไว้ นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจสร้างผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจภายในของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทาลัย ราชภัฏมหาสารคาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจภายในของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. หลังเข้าร่วม โปรแกรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจภายใน นักศึกษาสามารถสำรวจตัวเองได้ รู้จักรักและเห็นคุณค่าในตัวเอง กำหนดเป้าหมายและวางแผนทางการเรียนและอาชีพได้
2. หลังเข้าร่วมโปรแกรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจภายใน นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1,734 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 43 คน โดยผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

โปรแกรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการเสริมสร้างแรงงูใจภายใน หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพัฒนาทางด้านการสำรวจตัวเอง การรักและเห็นคุณค่าในตัวเอง การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนทางการเรียนและอาชีพ เพื่อเสริมสร้างแรงงูใจภายในตัวบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาความคิดตัวเอง สำรวจตัวเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง โดยจัดกิจกรรมแนะแนว จำนวน 7 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง

แรงงูใจภายใน หมายถึง แรงงูใจที่มาจากภายในตัวบุคคล และเป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลนั้น แสดงพฤติกรรม โดยไม่หวังรางวัลหรือแรงเสริมภายนอก

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการเสริมสร้างแรงงูใจภายในของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์ และนักวิชาการทางการศึกษานำไปปรับใช้กับนักศึกษาเพื่อ
การเสริมสร้างแรงจูงใจภายในของนักศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนวิชาจิตวิทยาและการแนะแนวสำหรับครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY